

Näringsdepartementet

Regionala utvecklingsförvaltningen
Region Västerbotten
903 27 Umeå

Remissvar Förslag till principer för att utse regionalstödkartan för perioden 2022-2027

Med anledning av att Europeiska kommissionen har fattat beslut om Riktlinjer för statligt regionalstöd för perioden 2022–2027 så har Regeringen erbjudit bland andra Sveriges regioner att inkomma med synpunkter på de beslutade riktlinjerna och deras tillämpning i Sverige under kommande år. Av riktlinjerna framgår regler kring var, när och hur regionalstöd kan beviljas till företag i missgynnade områden i Europa. Riktlinjerna visar på vilka kriterier och indikatorer som ska användas som utgångspunkt för att identifiera vilka områden som kan inkluderas i respektive medlemsstats regionalstödkarta. Regionalstödkartan ska anmälas till och godkännas av kommissionen, och planeras att gälla från och med 1 januari 2022 till och med 31 december 2027. Enligt riktlinjerna går Sverige från ett regionalstödsområde på 12,26 procent till 21,60 procent av befolkningen. Dels har Sverige möjlighet till ett förhandsdefinierat c-område på 11,61 procent av befolkningen som, i likhet med perioden 2014-2020, är befolkningsmässigt glest. Dels kan Sverige anmäla icke förhandsdefinierade c-områden motsvarande 9,98 procent av befolkningen.

Utvidgning av stödkartan

Regionerna i norra Sverige är eniga i uppfattningen om att det regionala investeringsstödet är ett verksamt och ofta helt avgörande verktyg för att möjliggöra investeringar i företag, verksamma i de regioner som omfattas av regionalstödet. Transportbidrag och regionala investeringsstöd är kompensatoriskt till sin karaktär och syftar till att utjämna de skillnader i konkurrenskraft som de olika marknadsförutsättningarna ger upphov till. De regioner som idag omfattas av regionalstöd delar erfarenheten av regionalstödet positiva effekter, såväl på kort som på lång sikt.

En väsentlig förändring för Sveriges del är att det nästan är en fördubbling av hur stor andel av befolkningen som de statliga regionalstöden ska nå. Eftersom kommissionens riktlinjer möjliggör en ökning ser Region Västerbotten ingen anledning till att inte nyttja den möjligheten, så länge som regelverk och förordningar anpassas och tillgängliga medel ökar i samma omfattning så att de olika insatserna inte ställs i konkurrens med varandra.

Region Västerbotten oroas av utökningen och befarar att syftet med regionalstöd, att utjämna de skillnader i konkurrenskraft som olika marknadsförutsättningar ger upphov till, urholkas och att stödet till glest befolkade områden reduceras. Vidare ställer flera EU-program, i den nya programperioden, krav på högre medfinansiering, vilket i stor utsträckning även kommer att påverka det regionala 1:1-anslaget. Det finns redan idag ett behov av ökade resurser till regional nivå för att kunna investera i den omställning som många företag behöver göra pga pandemins effekter och för att ta vara på de möjligheterna som samhällsomvandlingen ger i framför allt länets norra delar. Den nya stödkartan får inte ytterligare begränsa möjligheterna till detta.

Region Västerbotten hade gärna sett att förslaget även innehållit en analys och diskussion kring vilka effekter och följder förslaget till ny stödkarta kan komma att få.

Stödnivåer

I förslaget till ny regionalstödslista ökas stödnivåerna för förhandsdefinierade c-områden till 20%, med tillägg på 10% för medelstora och 20% för små företag. Region Västerbotten välkomnar de nya stödnivåerna och ser att dessa särskilt kan gynna företag och kommuner i utsatta situationer, såsom glesa områden, omställningsorter och områden där utflyttningen är påtaglig.

Uteslutning av vissa tätorter

En ny stödområdeslista bör omfatta hela Västerbotten även Umeå kommuns tätortsområde då länet som Nuts-3-område uppfyller villkoren för ett sammanhängande stödområde. Inom Umeå kommuns tätortsområden finns företag som verkar på en internationell marknad och som på samma sätt som företagen i länets glesare delar befinner sig i ett område som innebär en lägesnackdel. Utifrån beskrivningen på sida 2 i PM:n framhålls också betydelsen av sammanhängande områden som ger ett önskat utfall för Sverige. Det saknas kriterier till varför vissa tätorter utesluts från kartan, varken i remissdokumentet eller i EU:s förordningar eller riktlinjer.

När kartan nu ses över och omfattningen dessutom ökar, förordar vi att alla tätorter i förhandsdefinierade c-områden inkluderas i stödkartan som anmäls till EU-kommissionen.

Vi ställer oss frågande till varför SAMS-områden (Small Areas Of Market Statistics) används för att definiera tätorter när det inte längre är en gällande indelning av tätorter.

Vidare effekter på nationell nivå

Det remitterade förslaget på regionalstödslista lämnar många frågor obesvarade och väcker stor oro rörande hur de förhandsdefinierade C-områdena på kort och lång sikt kan komma att påverkas. Det saknas information och analyser om vilka effekter en utökad regionalstödslista kan få på den regionala utvecklingspolitiken. Avsaknaden av information och analyser påverkar även möjligheten att kunna lämna detaljerade synpunkter på de långsiktiga effekterna av en ny regionalstödslista.

Det remitterade förslaget lämnar även många frågor obesvarade gällande de kriterier som används för stödområden som ingår inom icke förhandsdefinierade områden. Även i detta fall saknas information och analyser om vilka effekter en utökad regionalstödslista kan få. I förslaget används ett flertal begrepp som saknar definitioner och som därmed kan tolkas olika. Vidare speglar inte föreslagna indikatorer för kriterium 5 riktlinjernas angivna krav gällande omfattande strukturomvandling eller kraftig tillbakagång.

En ny utformning av stödkartan kommer att påverka förordningar och kommande budgetar och ställer höga krav på Regeringskansliet att revidera befintliga och utforma ev. nya förordningar om regionalstöd. Likväl som på arbetet med kommande budgetpropositioner då en utökad budget för utgiftsområdet 19 är en förutsättning om stödkartan utvidgas enligt förslaget.

Övriga synpunkter

Regionalstödskartan är ett viktigt instrument som sätter ramar för stödgivning på nationell och regional nivå. Region Västerbotten och flera av Västerbottens kommuner vill påpeka att remissen skickats från Näringsdepartementet straxt innan semesterperioden och med en kort svarstid. Detta försvårar för kommuner och regionen att överhuvudtaget kunna besvara remissen och gör det i princip omöjligt att behandla remissvaret politiskt.